

SKY-kansallisen kehittämistyön satoa

Frida Raunio ja Eelis Torkki
Jatta Lanki ja Hanne Savunen
Kirsi Olli ja Jarno Bruun
Terhi Vilén ja Maija Salaspuro
Riitta Back

Erityisavustusten painopisteistä

1. Paikallisen toimintamallin työstäminen ja kansalliseen kehittämistyöhön osallistuminen

2. Opetusvelvollisuuteen sitomaton resurssi

-Kouluvalmentajatyö

-Opettajien ja asiantuntijoiden työ

3. Oman ryhmän tunnit

-Tunne- ja vuorovaikutustaidot

-Ryhmäytymisen tukeminen

-Luokanvalvojen työn tukeminen

Kansallisesti

- OKM: toiminnan kansallinen koordinointi
- Karvi: kehittävä arviointi
- OPH: OPS-päivitykset ja täydennyskoulutus

Alueellisesti

- Alueellinen koordinaattori
- Koordinaattoritapaamiset
- Alueellisen toiminnan koordinointi

Paikallisesti

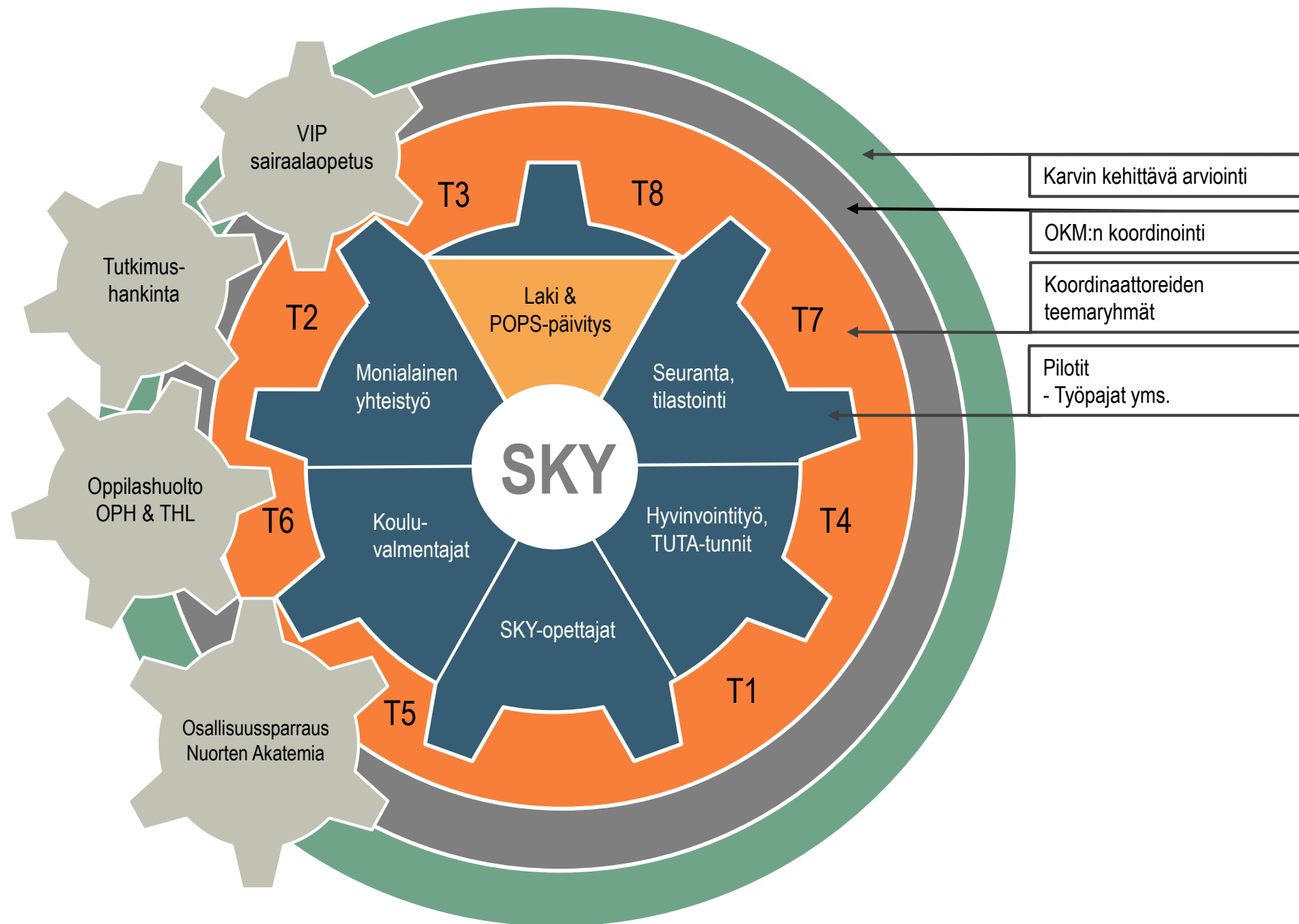
- Paikallinen yhdyshenkilö
- Käytännön kehittämistyö ja sen organisointi
- Opintopiirit tms.

Yhteistyö oppilaiden ja huoltajien kanssa

SKY:n tuotanto- prosessi

Teemaryhmät:
Kouluvalmentajat
TUTA-taidot

Osallisuus
Luokanvalvojatyo
Poissaoloihin puuttuminen
Monialainen yhteistyö
Seuranta ja tilastointi
Viestintä

Alueellisesti toteutettu

Paikalliset tapahtumat, kpl					Työn alla olevat toimintamallit kpl		Pilotin jälkeen toimintaan palkattavat hlöt
Opetustoimen hlöstölle	oppilaille	huoltajille	muut ammattilaiset	Poissaolo-mallit	Hyvinvoinnin vuosikellot tms.		
804	374	192	134	43	196		109

oulussa

Suomeksi

okainen koulupäivä on tärkeä

ttavan
yhteisön kehittäjät
ovat viettämään
Ykoulussa-päivää!

Tämä sivusto on tarkoitettu koulujen käyttöön
sivuilta materiaaleja, joita voi käyttää mm.
aamunavauksissa, välitunneilla ja oppitunneilla
navigoimaan sisältöjen äärelle joko sivuston y
menu-palkista, tai painikkeista tämän sivun a
Materiaaleissa on:

Mikä saa mut tulemaan kouluun?

Vertaistuen merkitys kouluun kiinnittymisessä

Frida Raunio, Mainingin koulu Espoo

Eelis Torkki, Saarnilaakson koulu Espoo

Mikä saa sinut tulemaan kouluun?

Kaverit ja ystävät

Kivat opettajat/henkilökunta

Mukavat oppitunnit

Muu toiminta koulussa (Kerhot, teemapäivät, kouluruoka, välitunnit, jne.)

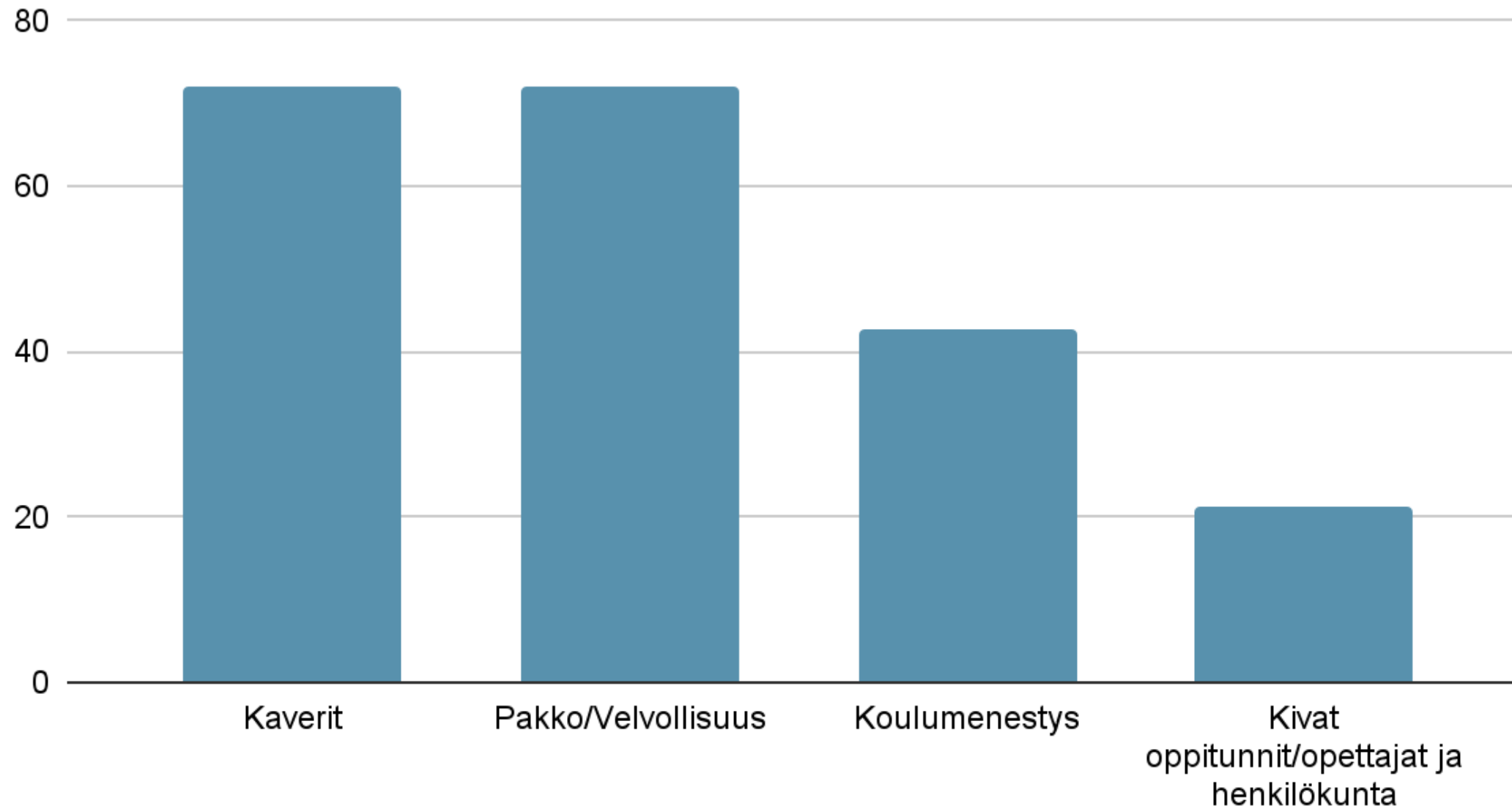
Oppiminen ja koulumenestys

Kotoa pois pääsy/sosiaaliset kontaktit

Pakko/velvollisuus

Muu...

Mikä saa minut tulemaan kouluun?

Milloin koet tulevasi koulussa kuulluksi ja nähdyksi?

Kun joku kysyy kuulumisia

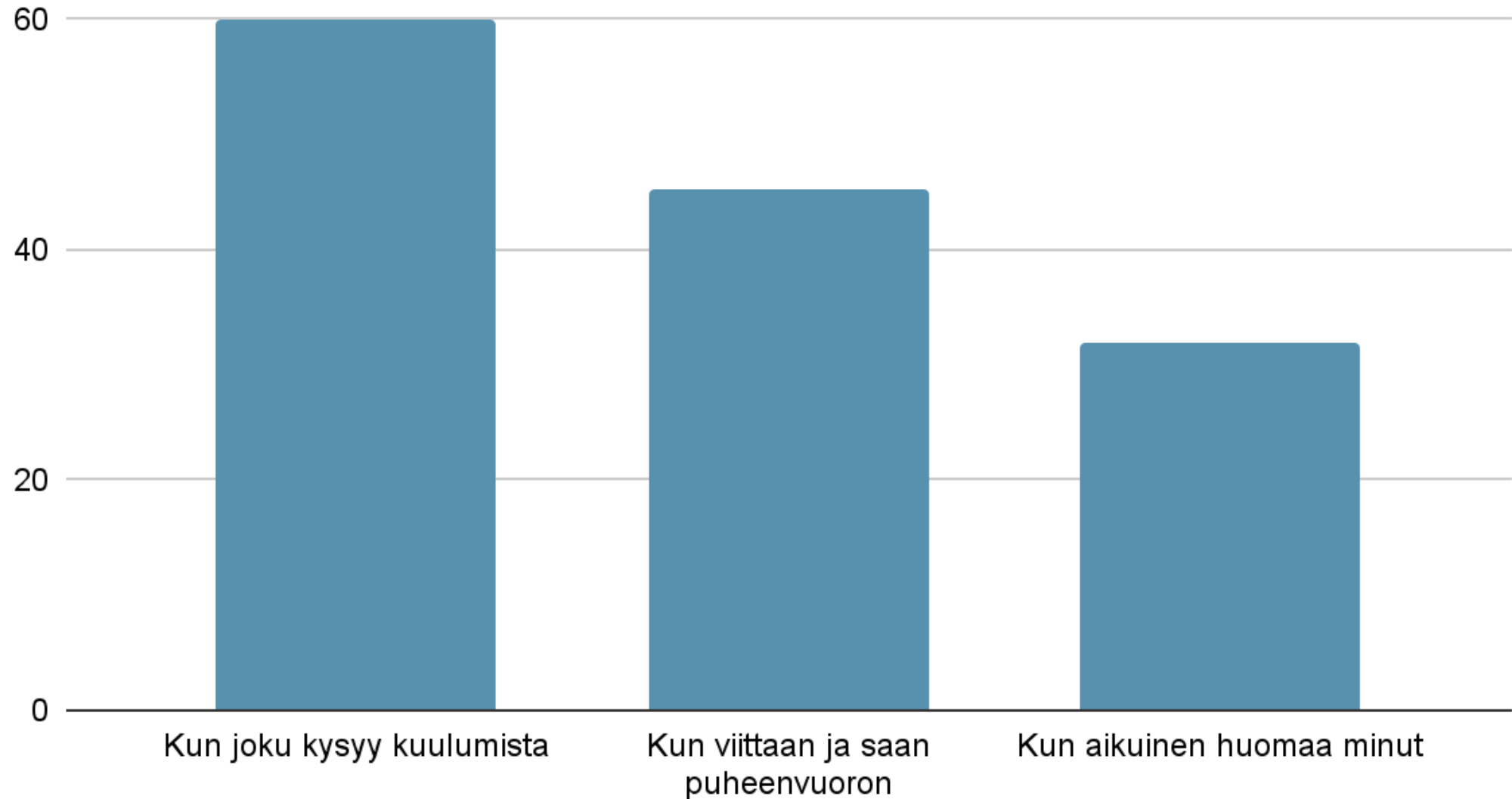
Kun saat itse vaikuttaa koulun yhteisiin asioihin

Kun viittaat ja saat puheenvuoron

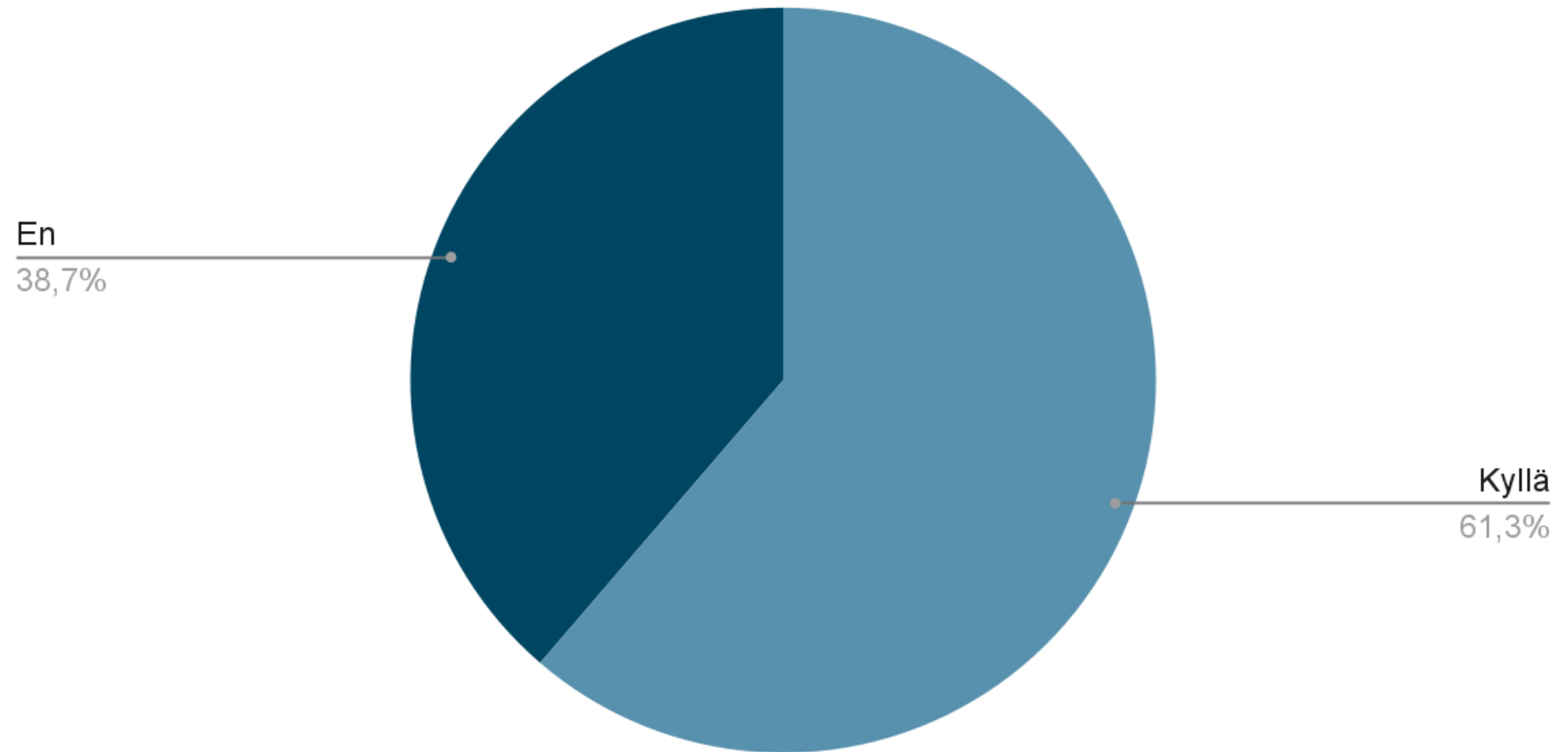
Kun aikuinen huomaa sinut

Muu...

Milloin koet tulevasi koulussa kuulluksi ja nähdyksi?

Oletko antanut vertaistukea liittyen koulunkäyntiin (Auttanut ja tukenut kaveria)?

Jos olet, niin miten ja millaista?

Lohdutus ja
kannustus

Koulutehtävissä
auttaminen

Kysyminen
miten kaverilla
menee

Motivaatiossa
tukeminen

Tunteissa
tukeminen

Sosiaalisissa
tilanteissa
tukeminen ja
auttaminen

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen osana koulujen arkea

Sitouttava kouluyhteisötyö

Jatta Lanki, projektipäällikkö, perusopetuksen kehittämishankkeet, Lappeenranta

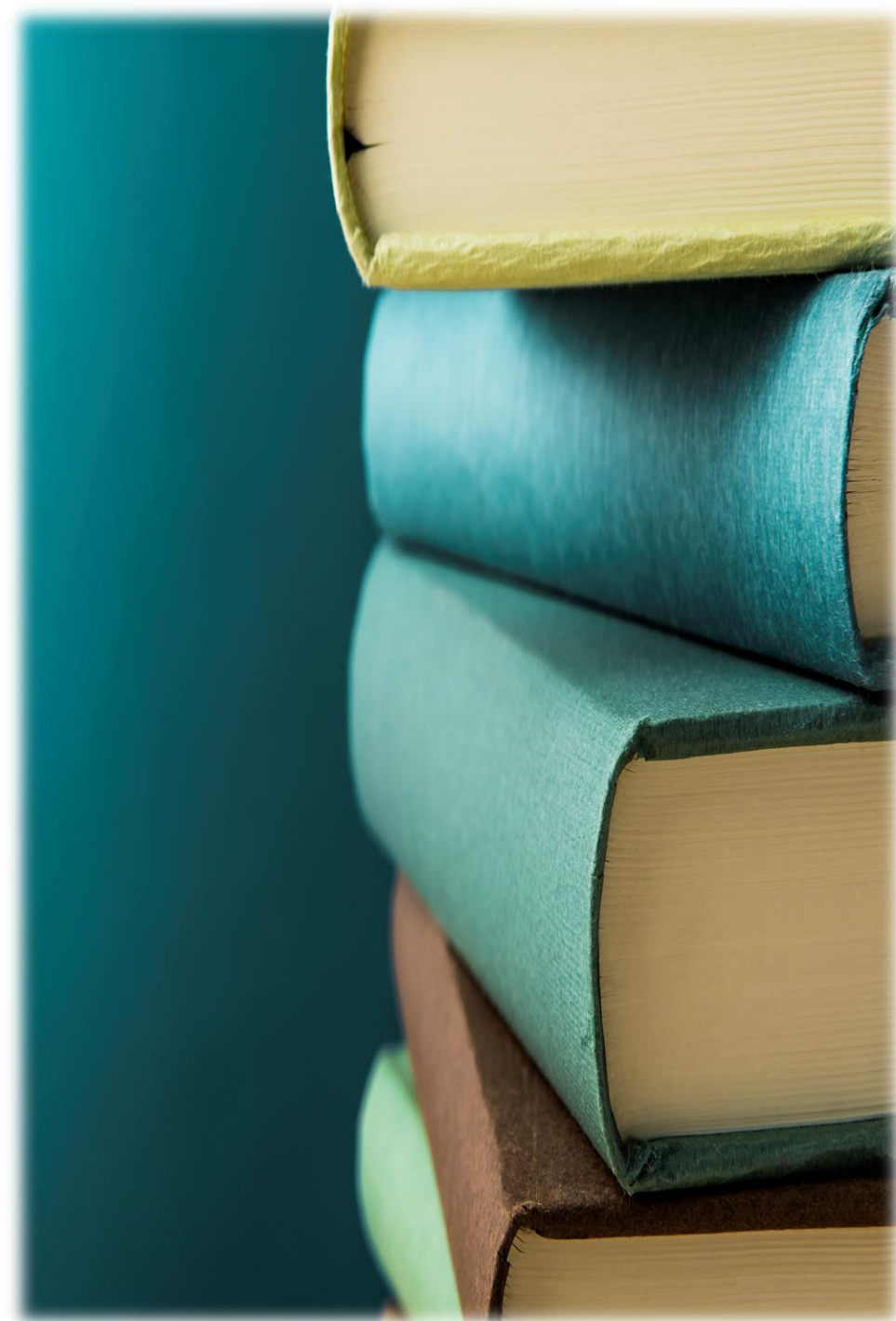
Hanne Savunen, hyvinvoinnin ja terveyden pedagoginen asiantuntija, Helsinki

Tunne- ja vuorovaikutustaidot opetussuunnitelmassa

”Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä.”

”Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.”

”Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua varten voidaan paikallisesti laajentaa esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää. Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista.”

Taitoja vahvistavat rakenteet

- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen toimintamallit ja vuosikellorakenteet
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen osana arkipäiväistä toimintaympäristöä

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus

- **Erilliset oppitunnit**

Esimerkiksi lisäämällä 6-9 vuosiluokille 0,5-1 vuosiviikkotuntia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen ja laatimalla opetuskokonaisuuksia tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen eri vuosiluokille.

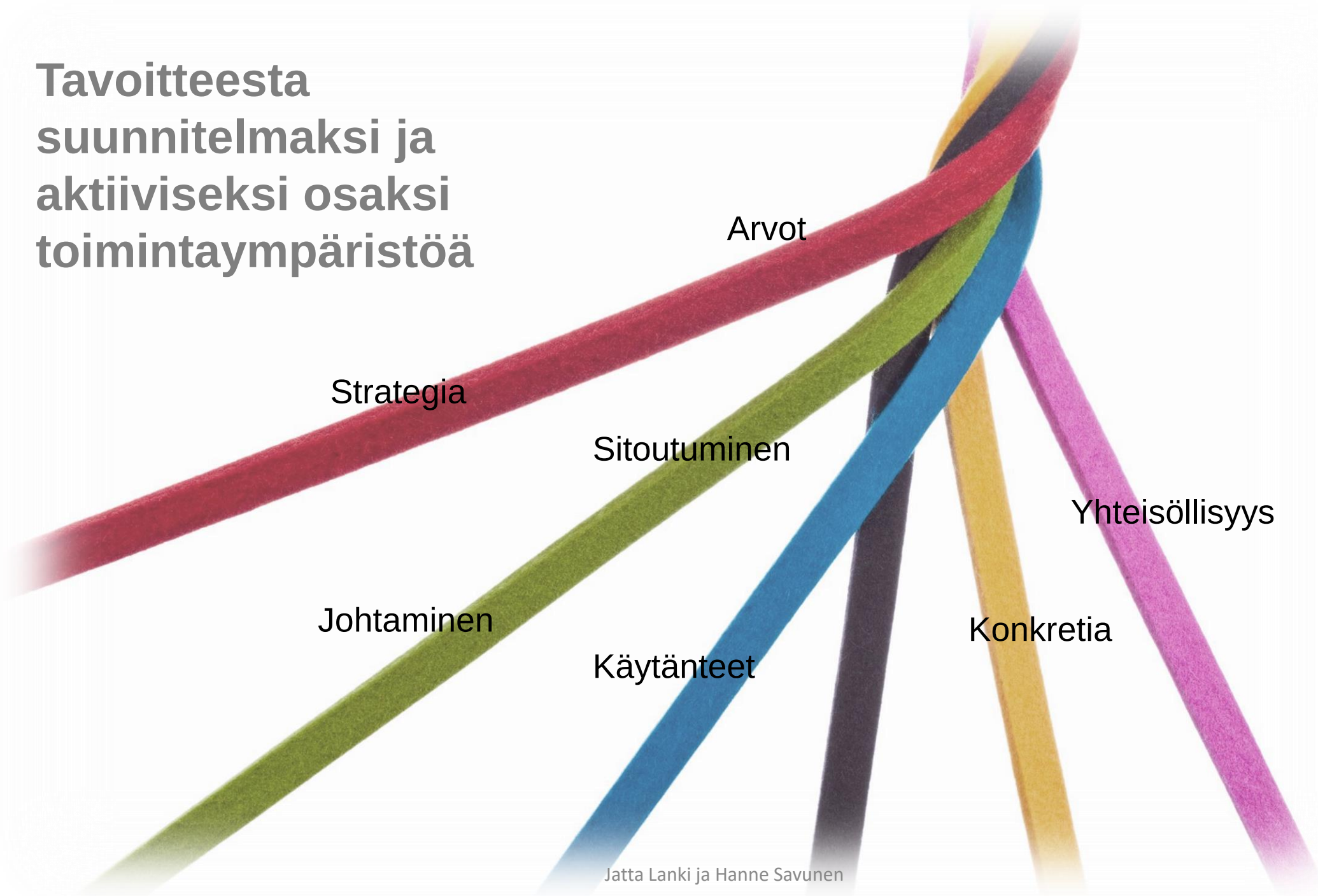
- **Olemassa olevat oppitunnit**

Taitojen vahvistamista tukevien rakenteiden pohjalta toteutetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta koulun valitsemalla tavalla luokanopettajan johdolla vuosiluokilla 1-6 ja vuosiluokilla 7-9 aineenopettajien tai luokanohjaajien /-valvojien tunneilla opetussuunnitelmaan sidottuna.

- Laatimalla valmiita opetuskokonaisuuksia tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen eri vuosiluokille.

Tavoitteesta suunnitelmaksi ja aktiiviseksi osaksi toimintaympäristöä

Jatta Lanki ja Hanne Savunen

Koko kouluyhteisön yhteinen asia

Keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa on koulun aikuisten tunne- ja vuorovaikutustaidot ja näiden mallintaminen.

Täydennyskoulutukset

Osaamisen jakaminen: Kehittämistiimit, sisäiset koulutukset, kehittäjäopettajat

Yhteistyö: Hyvinvointivastaavat, kouluvalmentajat, tutor-opettajat, opiskeluhuollon henkilöstö, SKY-koordinaattorit

Kiitos mielenkiinnostanne!

Lisätietoja tunne- ja vuorovaikutustaitojen
teemaryhmän puheenjohtajilta sähköpostitse:

jatta.lanki@edu.lappeenranta.fi
hanne.savunen@hel.fi

Jokainen
koulupäivä
#on
tärkeä

Luokanohjaajuuden tukeminen ja vahvistaminen

Kirsi Olli, Ylöjärvi
Jarno Bruun, Kuopio

KARVI:n keväällä 2023 luokanohjaajille teettämän kyselyn perusteella luokanohjaajat kokevat työnsä nykyisillä toimintatavoilla hyvin laajaksi ja kuormittavaksi. Merkittävä osa kokee, että luokanohjaajan tehtävien hoitamiseen ei ole riittävästi aikaa. Tästä voi johtua se, että vain alle puolet kyselyyn vastanneista opettajista pitää luokanohjaajana toimimista itselle mieluisana tehtävänä.

Luokanohjaajan roolista ja tehtävistä käydään melko vähän keskustelua koulun henkilöstön yhteisissä tapaamisissa.

Vastausten perusteella opettajat saavat harvoin täydennyskoulutusta, joka tukee luokanohjaajan roolissa toimimista. Yleisin syy tähän oli se, että tällaista täydennyskoulutusta ei ole ollut tarjolla.

Luokanohjaajat toivovat erityisesti tehtävien selkeyttämistä sekä enemmän yhteistyötä. Erityisesti toivotaan erilaisia tiimityömalleja tai työpariratkaisuja, jotta työmäärää opettajien välillä voidaan tasata ja tehdä luokanohjaajan toimenkuvasta mielekkäämpi. Opettajat toivoivat myös lisäkoulutusta sekä selkeämpiä ohjeistuksia ja niiden säännöllistä kertaamista kouluyhteisössä.

Koulujen välillä on paljon eroa siinä, millaisia rakenteita luokanohjaajan työn tueksi on tarjolla. Koulun oma toimintakulttuuri, monialaisen yhteistyön toimivuus sekä opettajan oma osaaminen vaikuttavat siihen, miten luokanohjaaja voi toteuttaa tehtävänsä. Arviointitulosten perusteella erityisesti koulun johdolla on merkittävä rooli luokanohjaajan työn tukemisessa, jotta vastuu yhteistyön toimintatavoista ei jää yksittäisten opettajien harteille.

Jokainen
koulupäivä
#on
tärkeä

Kouluvalmentaja

Opetusvelvollisuuteen sitomaton arjen kohtaa kouluuyhteisössä
(POL 37§, OHL 5§)

Terhi Vilen & Maija Salaspuro

KOULUVALMENTAJATYÖ

Lainsäädäntö
Perusopetuslaki &
Oppilas- ja
opiskelijahuoltolaki

Toimintaa ohjaavat
suunnitelmat

Opetussuunnitelma,
opiskeluhoitosuun
nitelma, muut
lakisääteiset
opetuksen
järjestäjän
hyvinvointia
edistävät
suunnitelmat

[Kouluvalmentajat
työn käsikirja](#)

TARVE

Kansallinen huoli poissaolojen lisääntymisestä
POL 26§ kouluun kiinnittyminen
OHL 4§ yhteisöllinen opiskeluhoito

TAVOITE

Tukea myönteistä kouluilmapiiriä ja kouluun kiinnittymistä
Ennaltaehkäistä poissaoloja ja vähentää koulussa olemisen esteitä
Vahvistaa yhteistyötä

OPETUSSUUNNITELMA

Toimintakulttuuria ohjaavat periaatteet.

OPIKSELUHUOLTOSUUNNITELMA

Oppilaitoksen hyvinvoinnin ja
yhteisöllisen opiskeluhoitoon tukeminen.

TYÖN SUUNNITELMALLISUUS

Hyvinvointia edistävät suunnitelmat
Tarpeet ja ilmiöt
Suunnitelmiin kirjaaminen

TYÖSKENTELEY

Yhteistyö
Yhteisöllinen työ
Kohdennettu työ

KOULUVALMENTAJATYÖN KÄSIKIRJA

OPAS OPETUKSEEN SITOMATTOMAN TOIMIJAN
TYÖSKENTELYYN KOULUSSA

SISÄLTÖ

01

Kouluvalmentajatyö lyhyesti

02

Työtä raamittavat tekijät

- Lainsäädäntö
- Koulutyötä ohjaavat suunnitelmat

03

Yhteistyö

04

Työskentelyn aloittaminen

- Ennen työmuodon aloittamista
- Hyvä huomioida, koulu
- Hyvä huomioida, kouluvalmentaja

05

Työskentelyn sisältöä

- Lukuvuoden aikana
- Loma-aikoina

Liitteet:

- Liite 1 Työskentelymenetelmiä
yhteisölliseen työhön
- Liite 2 Työskentelymenetelmiä
kohdennettuun työhön
- Liite 3 Huomioitavia asioita vuosikello
- Liite 4 Koulun oma ohja

Kouluvalmentajien työ on kouluissa koettu tarpeelliseksi - toimintatapojen kehittäminen vaatii aikaa ja yhteistä keskustelua

- Arvioinnin tavoitteena on ollut erityisesti tuoda esiin kouluvalmentajatyön tuloksellisuutta edistäviä ja estäviä tekijöitä
- Arviointi on koonnut yhteen erilaisilla nimikkeillä ja erilaisin tavoittein toteutettavaa kehittämistyötä
- Arviointiaineistoa on kerätty opetuksen järjestäjiltä, koulujen henkilöstöltä ja oppilailta.

Keskeisiä huomioita arviointituloksista:

- Kehittämistyön edetessä kouluvalmentajatoimintaa on tietoisesti kytketty tiiviimmin osaksi koulun rakenteita.
- Arviointiaineisto osoittaa, että kouluvalmentajien työ koetaan kouluissa tärkeäksi ja tarpeelliseksi:
 - Kolme neljästä vastaajasta koki, että kouluvalmentajille on koulussa tarvetta.
 - 83 % koulujen henkilöstöstä arvioi, että yhteistyö kouluvalmentajan ja opetushenkilöstön välillä toimii hyvin.
 - Noin 70 % koulujen henkilöstöstä koki kouluvalmentajatyön vahvistaneen yhteisöllisyyttä omassa koulussa.
- Kouluvalmentajatyö on näkyvää kouluissa myös oppilaiden näkökulmasta
 - Neljä viidestä oppilaasta oli tietoinen siitä, että omassa koulussa työskentelee kouluvalmentaja.
 - Oppilaat myös tunnistivat kouluvalmentajien tuoneen paljon myönteisiä vaikutuksia. Toisaalta kaikki oppilaat eivät kokeneet toimintaa helposti lähestyttäväksi.

• “Helpottaa kyllä koulussa jaksamista kun saa puhua jollekin turvallisesti.”

• “Tosi kiva kun on tollanen tyyppi täällä koululla jota on helpompi lähestyä ja helpompi puhua.”

• “Mielestäni kouluvalmentajan toiminta on todella hyvä juttu, koska monet oppilaat ovat innostuneet esimerkiksi salibandystä tai jalkapallosta kouluvalmentajan takia ja yleisesti liikunta välitunneilla on kasvanut.”

• “Kouluvalmentaja on kysynyt koko luokalta että mikä helpottaisi koulussa olemista ja helpottaisi koulunkäyntiä. Hän on järjestänyt erilaisia ns leikkejä johon kaikki on osallistunut ja hän ottaa oppilaat lämpimästi vastaan.”

• “Se on ollut erittäin hyvää koulun käyntini kannalta.”

Jokainen
koulupäivä
#on
tärkeä

Kouluvalmentajan My Day, Turku

[Kouluvalmentajan päivä \(OKM\) - YouTube](#)

Kiitos!

Jokainen
koulupäivä
#on
tärkeä

#jokainen
koulupäivä
on tärkeä

SKY-hanke

Hyvä olla koulussa! Läsnäolon tukeminen Oulussa

SKY-hanke

OKM, OPH, Karvi

SIVISTYS- JA
KULTTUURIPALVELUT

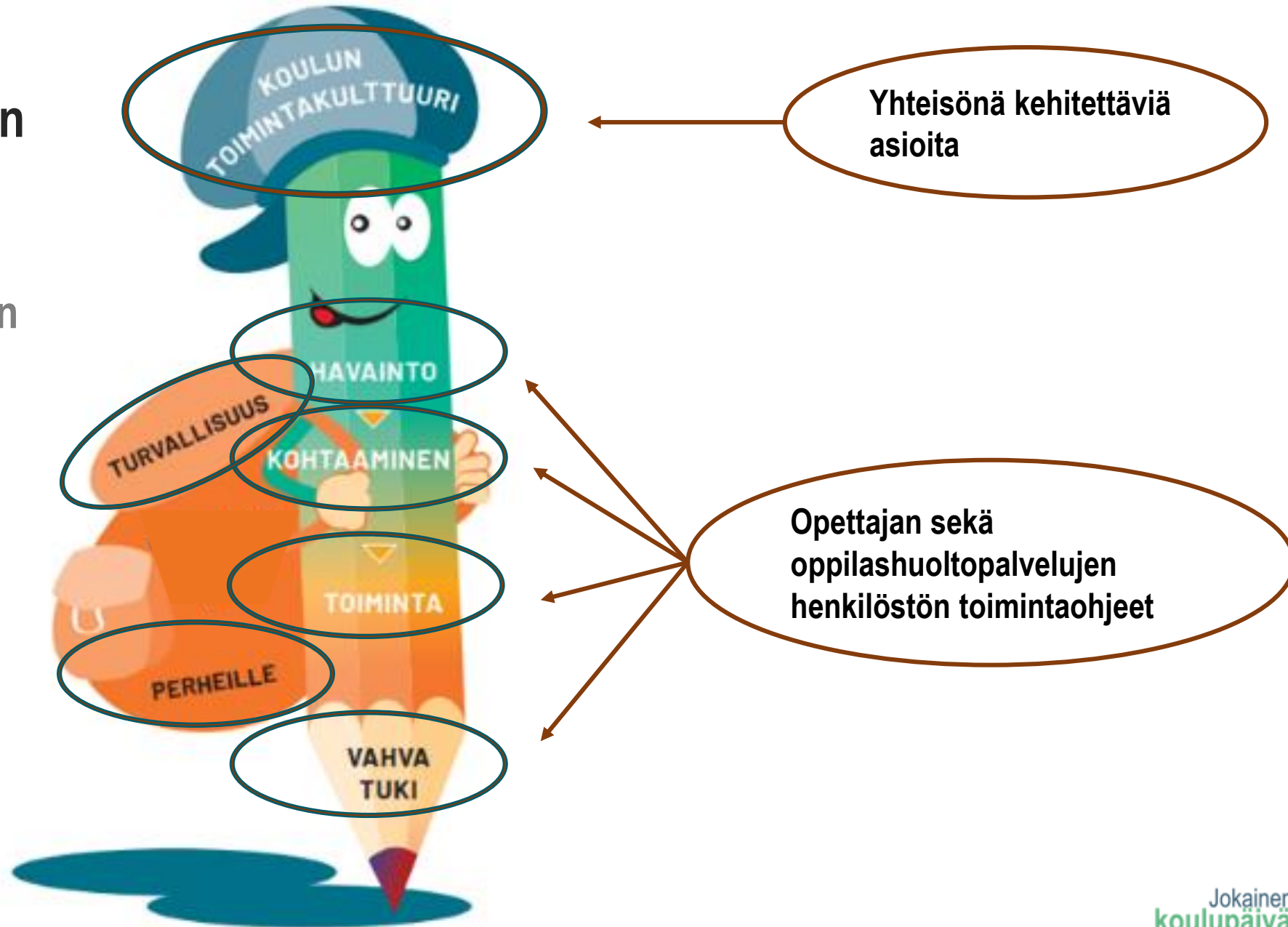
Lakimuutos Pol 26§

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Hyvä olla koulussa! Läsnäolon tukeminen Oulussa

- Kouluun kiinnittymisen tukeminen
- Poissaolojen ennaltaehkäisy
- Varhainen toiminta
- Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta

Koulun toimintakulttuurin kehittämistyöstä vastaa yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä - oppilashuoltotyö kuuluu kaikille

Kohtaaminen

- Osallisuuden kokemus, tunne yhteisöön kuulumisesta
- Välittävät aikuiset
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittaminen arjessa
- Kodin ja koulun yhteisen työn toteuttaminen

Onnistumisen ilo

- Kiireettömyyden ilmapiiri
- Hyvinvointia tukevat pedagogiset ratkaisut
- Onnistumisen ja vahvuuksien huomaaminen

Turvalliset rakenteet

- Tiedolla ja taidolla johtaminen
- Koulun monialainen yhteistyö rakenteisiin
- Yhtenevät käytänteet ja struktuurit yhteisössä
- Pehdyttäminen
- Toimintamallien toimivuuden arviointi

Opettajat, koulun aikuiset ja huoltajat tekevät havaintoja ensimerkeistä

- Toistuvaa hankaluutta kouluun lähtemisessä
- Vaikeus palata kouluun loman tai sairauspoissaolon jälkeen
- Lisääntynyt yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana

- Myöhästelyjen lisääntyminen
- Poissaolot yksittäisiltä tunneilta

- Yksittäiset toistuvat poissaolopäivät
- Keskeytyneet koulupäivät
- Luvattomat poissaolot

- Toistuvat läksyuhdukset
- Muutokset arvosanoissa
- On läsnä, mutta ei osallistu työhön oppitunnilla

- Vaikeudet siirtyä tunnilta toiselle
- Toistuva halu poistua luokasta
- Vaikeudet kaverisuhteissa
- Yksinäisyys tai vetäytyminen
- Lisääntyneet psykosomaattiset oireet (mahakipu, päänsärky)

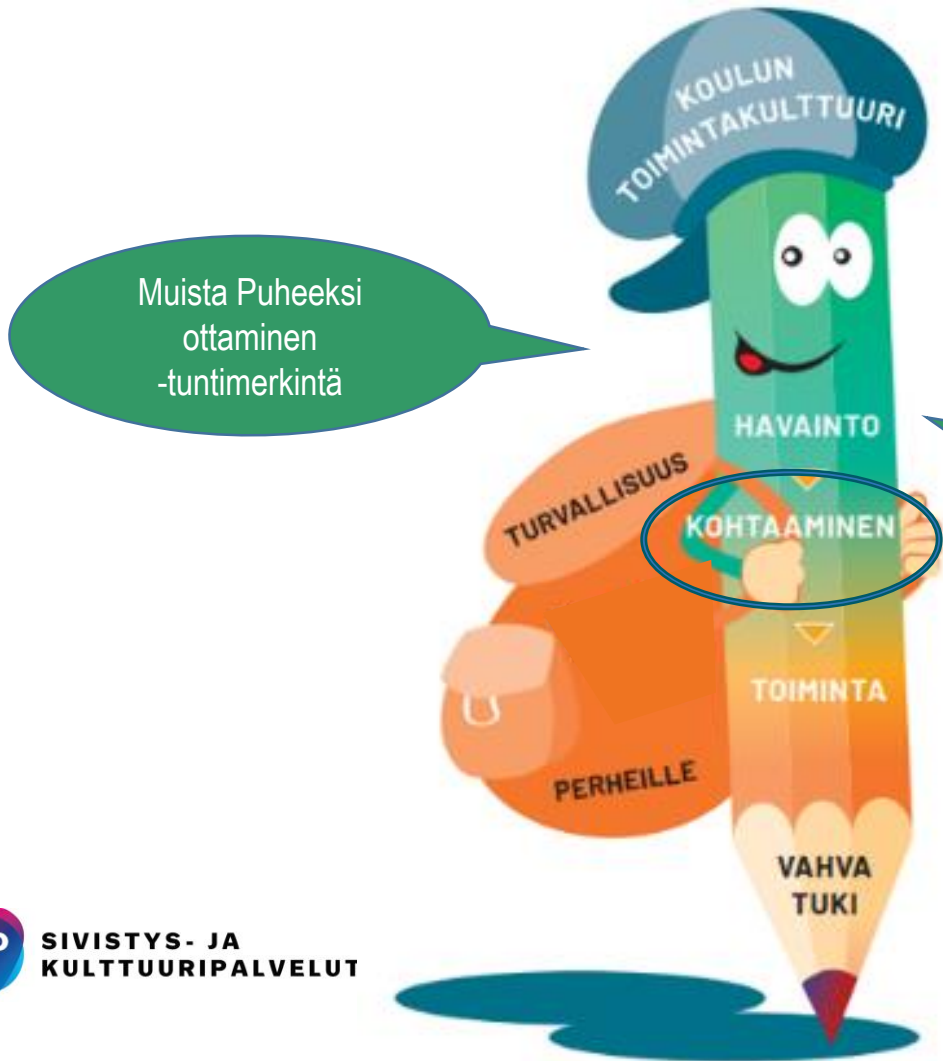
- Muutokset käyttäytymisessä ja mielialassa

Jokainen
koulupäivä
on
tärkeä

OULU

**Havainnot otetaan puheeksi oppilaan ja huoltajien kanssa
(poissaoloja 1-30 h, luvattomat aina heti)**

Muista Puheeksi ottaminen -tuntimerkintä

Syntyikö keskustelun pohjalta
jokin toiminta-aloite?
Onko tarvetta esimerkiksi
eriyttämiselle?

Konsultoi tarvittaessa
oppilashuoltopalvelujen
henkilöstöä.

Hei! Mitä kuuluu? ...Olen huomannut....

Mitä itse
ajattelet...
?

Onko sinulla huolta?

Miten toivoisit,
että asiat olisivat?

Kiitos, että
kerroit
minulle.

**Keneltä voisit ottaa
vastaan tukea?**

**Kuuntele
Kunnioita
Kiinnostu
Kysy
Kannusta**

Jos puheeksi ottaminen ei riitä, toimitaan monialaisesti

Selvitetään syitä ja tuen
tarve. Tehdään
toimintasuunnitelma.

Konsultoidaan
oppilashuoltopalvelujen
henkilöstöä tai muita
asiantuntijoita.

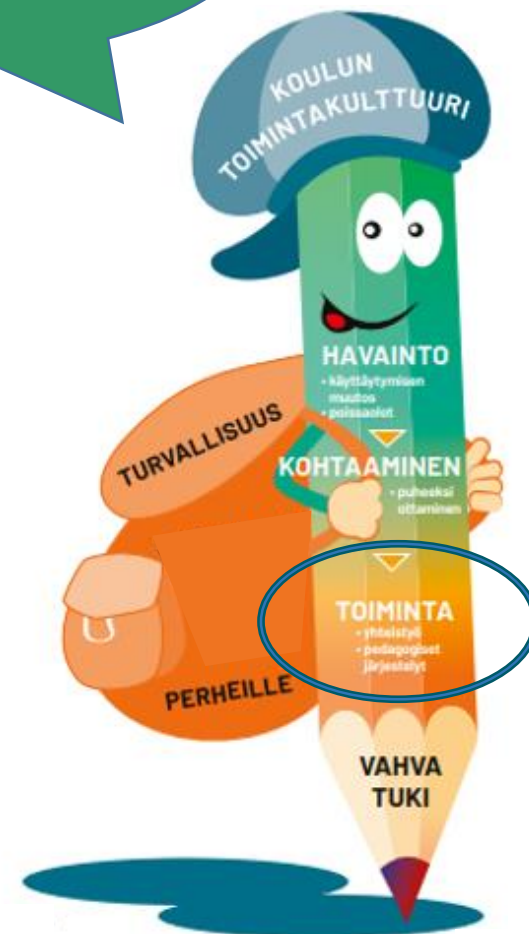
Selvitetään tuen tarve:
Kasvatuskeskustelu, Lapset
puheeksi –keskustelu tai muu

**Kootaan yksilökohtainen
monialainen asiantuntijaryhmä**

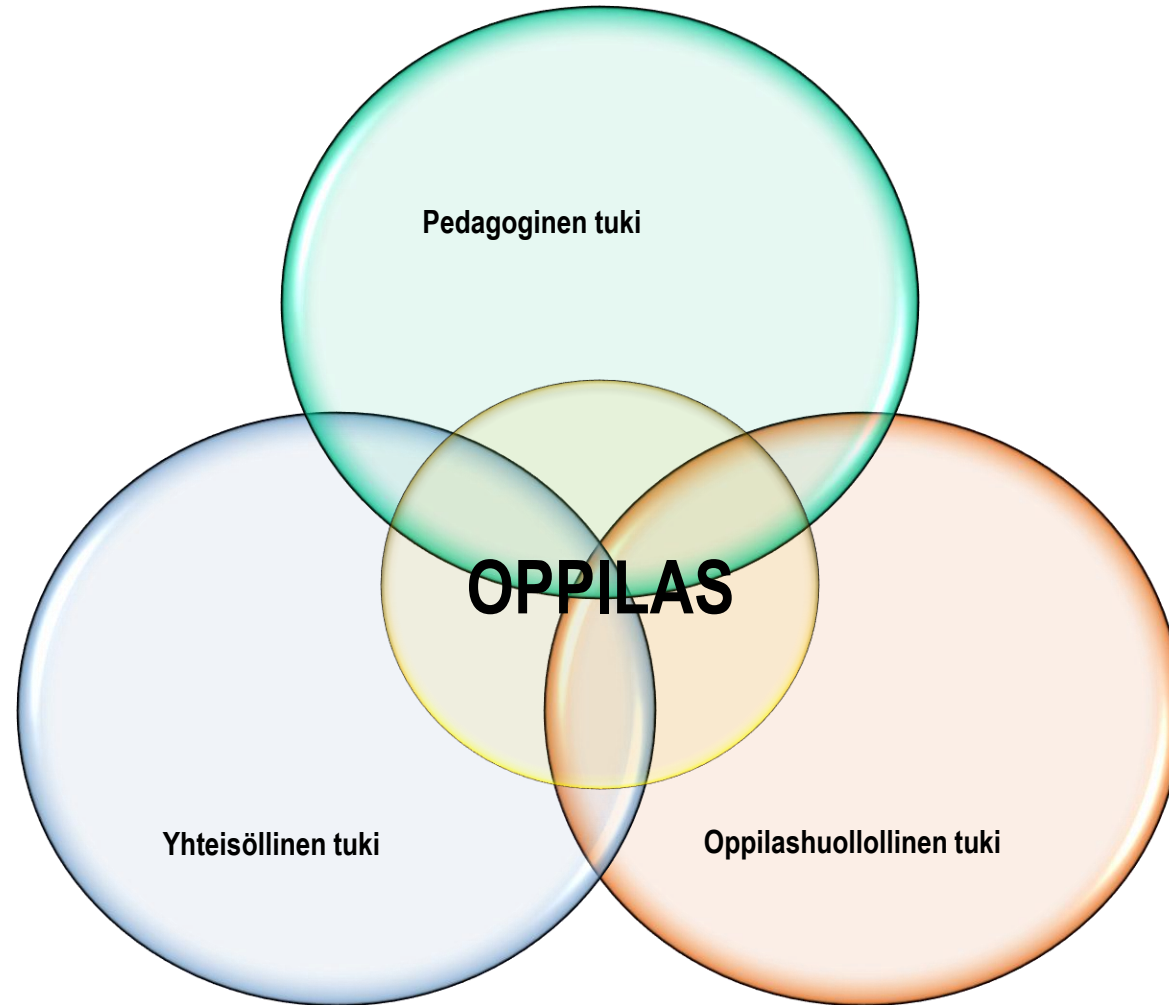
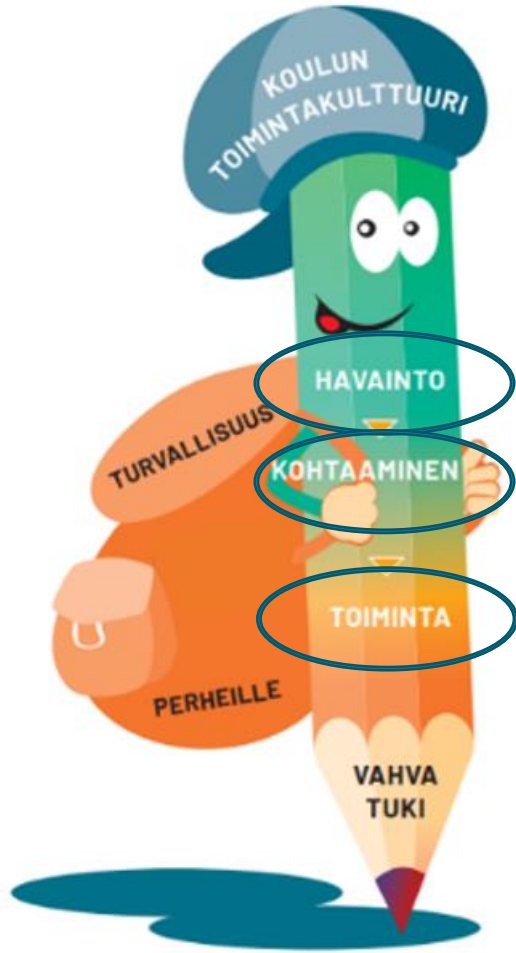
Verkostoyhteistyö
yhteisövaikuttavuusmallin
mukaisesti

• viimeistään, kun huolta herättäviä poissaoloja on 30 tuntia

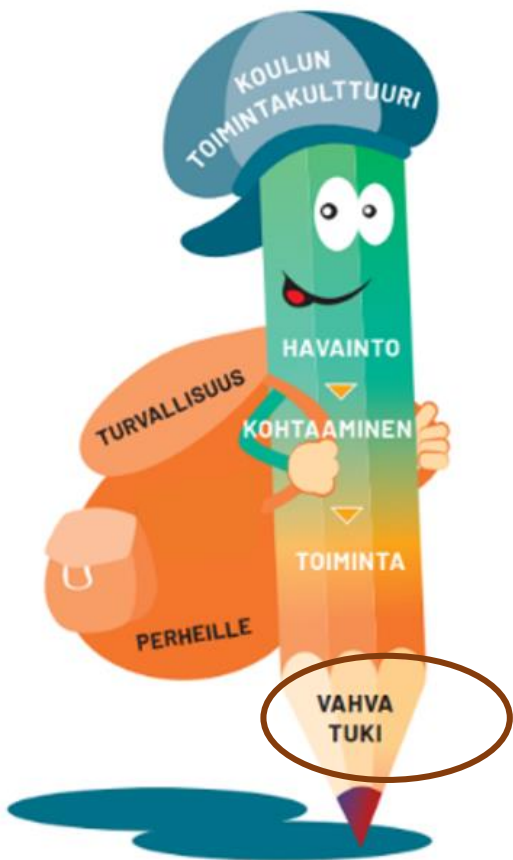
• viimeistään, kun huolta herättäviä poissaoloja on 50 tuntia

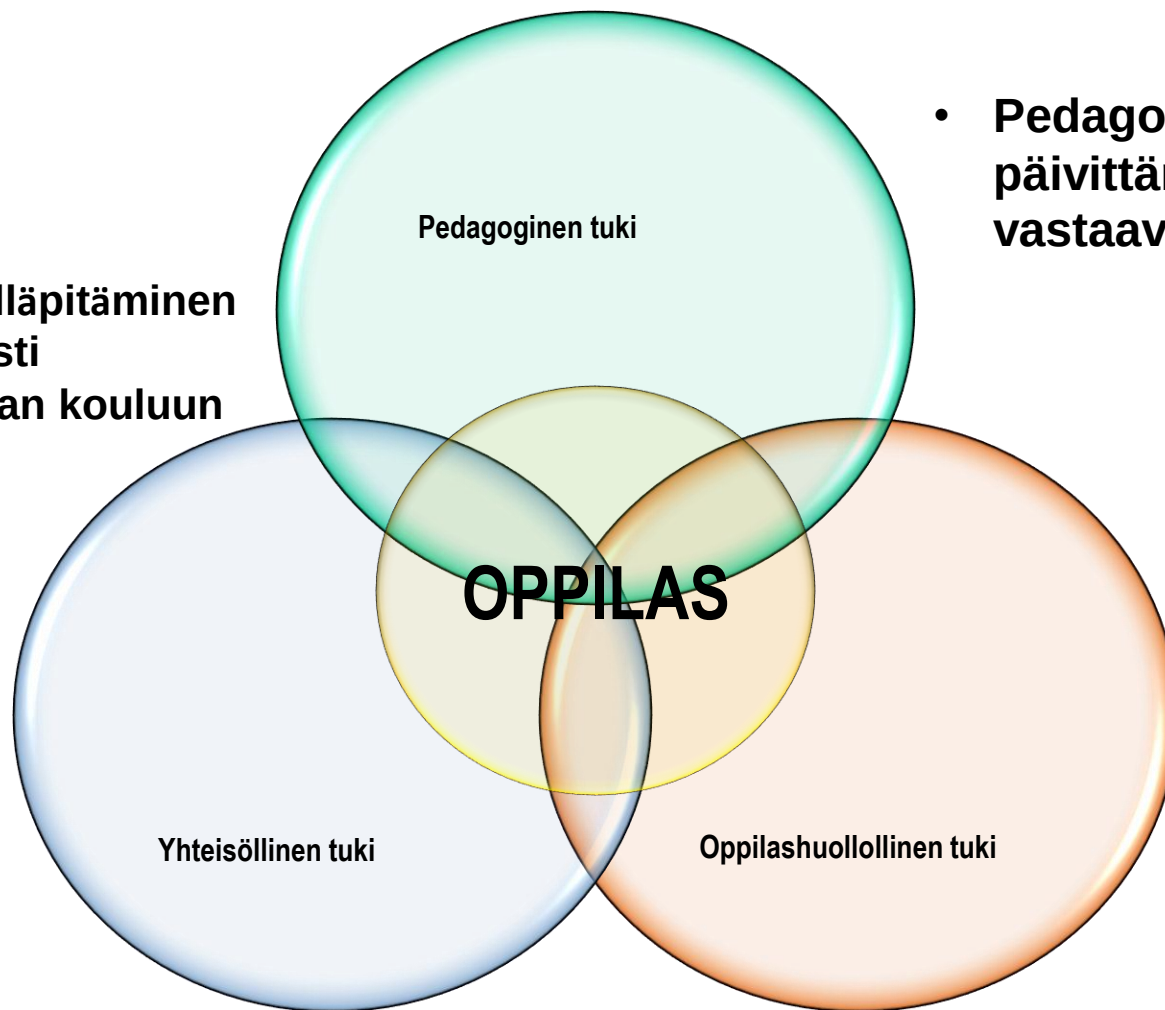
Oppilaan tuen ulottuvuudet tukea suunniteltaessa

Vahva tuki ja askeleet kohti koulua

- Yhteyden ylläpitäminen säännöllisesti
- Suunnitellaan kouluun palaamista

- Pedagoginen tuen päivittäminen tarpeita vastaavaksi

- Koulun oma monialainen asiantuntijaryhmä
 - Verkostopalaverit
- Jokainen koulupalaveri on tärkeä

8.5.2023

Kiitos mielenkiinnostanne!

**SIVISTYS- JA
KULTTUURIPALVELUT**

OULU

Jokainen
koulupäivä
on
tärkeä

Yhteistä työtä tekemässä – paneeli

Paneelin vetäjä

neuvotteleva virkamies Minna Polvinen, OKM

Panelistit

*opetusneuvos Riia Palmqvist, OPH,
yksikön johtaja Hannele Seppälä, Karvi,
kehittämispäällikkö Johanna Jahnukainen, THL,
sivistysjohtaja Kimmo Kuusimäki, Naantali
ohjausryhmän jäsen Pekka Paappanen, Hauho*

Jokainen
koulupäivä
#on
tärkeä